

OSPOSOBLJAVANJE PUČANSTVA I ZAPOSLENIKA ZA PREVENTIVNU ZAŠTITU OD POŽARA I GAŠENJE POČETNIH POŽARA

Ćošković, Jure

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Karlovac
University of Applied Sciences / Veleučilište u Karlovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:128:968151>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-04-02**



VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
Karlovac University of Applied Sciences

Repository / Repozitorij:

[Repository of Karlovac University of Applied
Sciences - Institutional Repository](#)



zir.nsk.hr



DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

Veleučilište u Karlovcu
Odjel Sigurnosti i zaštite
Stručni studij sigurnosti i zaštite

Jure Čošković

**OSPOSOBLJAVANJE PUČANSTVA I
ZAPOSLENIKA ZA PREVENTIVNU
ZAŠTITU OD POŽARA I GAŠENJE
POČETNIH POŽARA**

ZAVRŠNI RAD

Karlovac, 2024

Karlovac University of Applied Sciences Safety and
Protection Department

Professional undergraduate study of Safety and Protection

Jure Čošković

**TRAINING OF THE PUBLIC AND
EMPLOYEES FOR PREVENTIVE FIRE
PROTECTION AND EXTINGUISHING
INITIAL FIRES**

FINAL PAPER

Karlovac, 2024.

Veleučilište u Karlovcu
Odjel Sigurnosti i zaštite
Stručni studij sigurnosti i zaštite

Jure Čošković

**OSPOSOBLJAVANJE PUČANSTVA I
ZAPOSLENIKA ZA PREVENTIVNU
ZAŠTITU OD POŽARA I GAŠENJE
POČETNIH POŽARA**

ZAVRŠNI RAD

Mentor: Maja Vidović, mag,iur., v. pred.

Karlovac, 2024.



VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
KARLOVAC UNIVERSITY OF APPLIED



SCIENCES

Trg J.J.Strossmayera 9

HR-47000, Karlovac, Croatia
Tel. +385 - (0)47 - 843 - 510
Fax. +385 - (0)47 - 843 - 579

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU

Stručni / specijalistički studij:
(označiti)

Usmjerenje:

Karlovac,

ZADATAK ZAVRŠNOG RADA

Student:

Matični broj:

Naslov: Osposobljavanje pučanstva i zaposlenika za preventivnu zaštitu od požara i gašenje početnih požara

Opis zadatka: Analizirati pravnu osnovu I podzakonske akte kojima je propisana obveza I uređeno osposobljavanje pučanstva I zaposlenika za preventivnu zaštitu od požara i gašenje početnih požara. Odrediti obveznike provođenja osposobljavanja, osobe koje se osposobljavaju, uvjete za dobivanje ovlasti za provedbu osposobljavanja te opisati program osposobljavanja. Istraživanjem utvrditi preventivne mjere zaštite od požara koje se provode na području jedinica lokalne (regionalne) samouprave po izboru I usporediti provedene aktivnosti s propisanim obvezama. Ocijeniti važnost provođenja osposobljavanja kao preventivne mjere sprječavanja nastanka I širenja požara.

Zadatak zadan:

Rok predaje rada:

Predviđeni datum obrane:

Mentor:

Predsjednik Ispitnog povjerenstva:

PREDGOVOR

Nakon odslušanih i položenih svih kolegija odlučio sam pisati završni rad iz kolegija Zakonska regulativa zaštite od požara kako bih dodatno istražio pravne izvore kojima je regulirana zaštita od požara u Republici Hrvatskoj jer smatram da je iznimno bitno biti upoznat s istima, a posebno nekome tko planira postati profesionalni vatrogasac čemu i sam težim.

Godinama sam član i sezonski zaposlenik DVD-a Podgora, a trenutno se dodatno školujem za vatrogasnog tehničara pa smatram da ću nekada u budućnosti i sam obavljati osposobljavanje pučanstva i zaposlenika za preventivnu zaštitu od požara i gašenje početnih požara stoga sam rado prihvatio upravo tu temu kao temu svoga završnoga rada.

Želio bih se zahvaliti svojoj mentorici Maji Vidović koja je na zanimljiv i jasan način tokom svojih predavanja pojasnila što znače pojedini zakoni i naglasila bitne pojedinosti te joj se naravno zahvaljujem i na pomoći oko pisanja ovoga rada. Također, želio bih se zahvaliti svojoj obitelji i djevojci Eni što su imali strpljenja i pružali mi podršku tijekom svih godina mog studentskog života i za kraj veliko hvala svim mojim kolegama iz DVD-a Podgora koji su tolerirali moje odsustvo kada bih išao na ispite.

SAŽETAK I KLJUČNE RIJEČI

Zakonom o zaštiti od požara („Narodne novine“ br. 92/10, 114/22, dalje u tekstu: ZZP) propisana je u članku 16. obveza provođenja osposobljavanja pučanstva za provedbu preventivnih mjera zaštite od požara, gašenje početnih požara i spašavanje ljudi i imovine ugroženih požarom prema posebnim propisima.

Osposobljavanje organiziraju lokalne i područne samouprave te pravne osobe, a samo osposobljavanje se provodi prema Pravilniku o programu i načinu osposobljavanja pučanstva za provedbu preventivnih mjera zaštite od požara, gašenje požara i spašavanje ljudi i imovine ugroženih požarom („Narodne novine“ br. 61/1994 – dalje u tekstu: Pravilnik) donesenom na temelju Zakon o vatrogastvu („Narodne novine“ br. 58/93 i 87/96 – dalje u tekstu ZV/93). Do današnjega dana novi pravilnik o osposobljavanju nije donesen stoga se Pravilnik smatra i dalje važećim temeljem prijelaznih odredbi čl. 130 st. 1 Zakona o vatrogastvu („Narodne novine“ br. 125/19, 144/22, 155/23).

Program osposobljavanja sastoji se od teorijskog i praktičnog dijela koji su sadržani u Pravilniku. Svaka fizička i pravna osoba koja se ne pridržava odredbi Pravilnika snosi propisane posljedice u vidu novčanih kazni.

Istraživanjem u svrhu izrade završnog rada utvrdio sam da su Dubrovačko-neretvanska županija i Splitsko-dalmatinska županija provele nekolicinu takvih osposobljavanja na svom području.

Ključne riječi: zaštita od požara, osposobljavanje pučanstva, Dubrovačko-neretvanska županija, Splitsko-dalmatinska županija

SUMMARY AND KEY WORDS

The Law on Fire Protection ("Official Gazette" No. 92/10, 114/22, hereinafter: ZZP) stipulates in Article 16 the obligation to conduct training of the population for the implementation of preventive fire protection measures, extinguishing initial fires and rescuing people and property endangered by fire according to special regulations.

The training is organized by local and regional self-governments and legal entities. The training itself is carried out according to the Ordinance on the Program and Method of Training the Population for the Implementation of Preventive Fire Protection Measures, Fire Extinguishing and Rescue of People and Property Endangered by Fire ("Official Gazette" No. 61/1994 - hereinafter: Ordinance) enacted based on the Firefighting Act ("Official Gazette" no. 58/93 and 87/96 - hereinafter ZV/93). To this day, the new regulation on training has not been adopted, therefore the Regulation is considered to be still valid based on the transitional provisions of Art. 130 paragraph 1 of the Firefighting Act ("Official Gazette" no. 125/19, 144/22, 155/23).

The training program consists of a theoretical and practical part, which are contained in the Rulebook. Any natural or legal person who does not comply with the provisions of the Ordinance shall bear the prescribed consequences in the form of fines.

Through research for the purpose of preparing the final paper, I found that Dubrovnik-Neretva County and Split-Dalmatia County conducted several such trainings in their area.

Keywords: fire protection, population training, Dubrovnik-Neretva County, Split-Dalmatia County

SADRŽAJ

PREDGOVOR	i
SAŽETAK I KLJUČNE RIJEČI	ii
<i>SUMMARY AND KEY WORDS</i>	iii
SADRŽAJ	iv
1 UVOD	1
1.1 Predmet i cilj rada.....	1
1.2 Izvori podataka i metode prikupljanja	1
2 OSPOSOBLJAVANJE PUČANSTVA I ZAPOSLENIKA ZA PREVENTIVNU ZAŠTITU OD POŽARA I GAŠENJE POČETNIH POŽARA.....	2
2.1 Obveznici provođenja osposobljavanja i osobe koje se osposobljavaju	2
2.2 Uvjeti za ovlast provedbe osposobljavanja.....	2
2.3 Program osposobljavanja	3
2.4 Odgovornost za neprovođenje osposobljavanja	3
3 PRAVNE OSOBE KOJE PROVODE OSPOSOBLJAVANJE PUČANSTVA I ZAPOSLENIKA ZA PREVENTIVNU ZAŠTITU OD POŽARA I GAŠENJE POČETNIH POŽARA	5
3.1 Duplex control j.d.o.o.....	5
3.2 Anparo d.o.o.....	6
3.3 Abeceda zaštite d.o.o.....	6
4 EKSPERIMENTALNI DIO	8
4.1 Istraživanje o provođenju osposobljavanja zaposlenika i pučanstva na području Dubrovačko-neretvanske i Splitsko-dalmatinske županije.....	8
4.2 Grad Dubrovnik	11
4.2.1 Primjer provedene vježbe	11
4.3 Grad Korčula	12
4.3.1 Primjer provedene vježbe	12
4.4 Grad Metković	12
4.4.1 Primjer provedene vježbe	13
4.5 Grad Makarska.....	13
4.5.1 Primjer provedene vježbe	13
4.6 Grad Omiš.....	14
4.6.1 Primjer provedene vježbe	14

4.7	Grad Trilj	15
4.7.1	Primjer provedene vježbe	16
4.8	Baška Voda	16
4.8.1	Primjer provedene vježbe	16
4.9	Općina Podstrana.....	16
4.9.1	Primjer provedene vježbe	17
4.10	Općina Mljet	17
4.10.1	Primjer provedene vježbe	17
4.11	Općina Šolta.....	18
4.11.1	Primjer provedene vježbe	18
5	ZAKLJUČAK.....	20
6	POPIS SLIKA.....	22
7	POPIS TABLICA.....	23
8	LITERATURA	24

1 UVOD

Osposobljavanje pučanstva i zaposlenika za preventivnu zaštitu od požara i gašenje početnih požara propisano je Zakonom o vatrogastvu („Narodne novine“ br. 125/2019, 114/2022, 155/2023), unatoč tome što nije donesen novi pravilnik, osposobljavanja treba provoditi na temelju postojećeg. Pravilnikom je propisano tko je nositelj izvođenja programa osposobljavanja pučanstva i koje su njegove dužnosti, propisan je sadržaj i plan provedbe programa te su propisane kazne u slučaju ne pridržavanja. Nakon svake provedbe osposobljavanja nužno ju je dokumentirati, a u nastavku rada biti će prikazani primjeri provedbe osposobljavanja.

1.1 Predmet i cilj rada

Predmet rada je osposobljavanje pučanstva i zaposlenika za preventivnu zaštitu od požara i gašenje početnih požara. Cilj rada je prikazati zakonsku regulativu osposobljavanja pučanstva i radnika vezanih uz prevenciju i gašenje požara te prikazati primjere obavljenih osposobljavanja.

1.2 Izvori podataka i metode prikupljanja

Prvi dio rada smatra se teorijskim radom jer se koristi bibliografska metoda dok će jedan dio biti istraživački dio s obzirom da će u tom dijelu biti prikazani rezultati istraživanja o samoj provedbi osposobljavanja pučanstva i zaposlenika vezanih uz požarne radnje na području Dubrovačko-neretvanske županije i Splitsko-dalmatinske županije. Prilikom pisanja rada korišteni su Zakoni i Pravilnici objavljeni u Narodnim novinama, podaci o provedbi zaštite od požara koji se nalaze na stranicama lokalnih jedinica Dubrovačko-neretvanske županije i Splitsko-dalmatinske županije, te relevantni izvori dostupni na Internetu.

2 OSPOSOBLJAVANJE PUČANSTVA I ZAPOSLENIKA ZA PREVENTIVNU ZAŠTITU OD POŽARA I GAŠENJE POČETNIH POŽARA

Kako bi sve osobe koje borave ili rade na određenom mjestu bile upoznati s opasnostima od požara nužno je da jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te pravne osobe održavaju protupožarne vježbe. Svatko tko primijeti nastanak požara dužan je pristupiti gašenju prema članu 18. Zakona o zaštiti od požara („Narodne novine“ br. 92/2010, 114/2022 – dalje u tekstu ZZP), točnije zakonska odredba propisuje da će „svatko tko primijeti neposrednu opasnost od nastanka požara ili požar odmah sukladno svojim psihofizičkim sposobnostima pristupiti otklanjanju opasnosti, odnosno gašenju požara, vodeći pri tome računa da ne dovede u opasnost sebe ili drugu osobu“, a ukoliko nije u mogućnosti sam ugasiti treba postupiti prema planu zaštite od požara što bi značilo da treba obavijestiti centar 112, vatrogasnu postrojbu ili policiju.

2.1 Obveznici provođenja osposobljavanja i osobe koje se osposobljavaju

U Republici Hrvatskoj djeluje Nacionalni odbor za preventivnu zaštitu i gašenje požara čija je uloga pratiti stanje zaštite od požara, organiziranosti, opremljenosti i osposobljenosti vatrogastva, provoditi organizaciju vatrogasnih natjecanja, skrbiti o unapređenju zaštite od požara, ustroju i strukovnom napretku vatrogastva Republike Hrvatske te surađivati s Međunarodnim tehničkim odborom za preventivnu zaštitu i gašenje požara [1].

Planom zaštite od požara moguće je utvrditi tko je sve obvezan proći osposobljavanje, a to se uglavnom odnosi na zaposlene u pravnim osobama te stručnim službama tijela državne vlasti, tijelima državne uprave, tijelima jedinica lokalne samouprave i uprave i upravnim tijelima jedinica lokalne samouprave i uprave te učenike srednjih škola [2].

2.2 Uvjeti za ovlast provedbe osposobljavanja

Nositelj izvođenja programa osposobljavanja pučanstva je školska ustanova koja pribavi suglasnost Ministarstva unutarnjih poslova ili pravna osoba koja pribavi suglasnost Ministarstva unutarnjih poslova. Nositelj izvođenja osposobljavanja mora voditi evidenciju o svim polaznicima te osigurati: odgovarajuću prostoriju, ručne aparate za početno gašenje požara, sredstva za gašenje požara, gorivo, cilindričnu posudu promjera 1 m i minimalne visine 15 cm, sredstvo za projekciju obrazovnog filma, ostala materijalno-tehnička sredstva [2].

2.3 Program osposobljavanja

Program osposobljavanja traje 8 školskih sati, a sastoji se od praktičnog i teorijskog dijela. Teorijski dio čini 5 cjelina u kojima se obrađuju osnovni pojmovi o gorenju i gašenju, sredstva za gašenje prema klasi požara, požarne opasnosti i mjere zaštite od požara, oprema i sprave za gašenje požara te se gleda obrazovni film [2]. U praktičnom dijelu polaznici uče o gašenju vodom iz hidrantske mreže i gašenju ručnim aparatima za gašenje požara.

2.4 Odgovornost za neprovođenje osposobljavanja

Za one koji se ne pridržavaju odredaba Pravilnik propisane su sljedeće novčane kazne:

- u iznosu od 3.700,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba ako ne uputi djelatnike na osposobljavanje.
- u iznosu od 370,00 kuna za prekršaj iz stavka 1. iz Pravilnika kaznit će se odgovorna osoba u pravnoj osobi
- u iznosu od 370,00 kuna kaznit će se za prekršaj pojedinac ako bez opravdanih razloga odbije proći osposobljavanje
- u iznosu od 3.700,00 kuna kaznit će se za prekršaj nositelj izvođenja programa osposobljavanja ako osposobljavanje ne provodi prema odredbama

- u iznosu od 370 kuna za prekršaj iz stavka 1. kaznit će se odgovorna osoba nositelja izvođenja programa osposobljavanja [2].

Iako je u članku 9. Pravilnika opisano kako nadzor izvođenja programa osposobljavanja obavlja Ministarstvo unutarnjih poslova, za primijetiti je kako za jedinice lokalne područne (regionalne) samouprave u slučaju neprovođenja programa osposobljavanja nisu predviđene kazne ni Zakonom ni Pravilnikom.

3 PRAVNE OSOBE KOJE PROVODE OSPOSABLJAVANJE PUČANSTVA I ZAPOSLENIKA ZA PREVENTIVNU ZAŠTITU OD POŽARA I GAŠENJE POČETNIH POŽARA

Preduvjet za provođenje osposobljavanja pučanstva i zaposlenika je ovlaštenje od Ministarstva unutarnjih poslova. U Hrvatskoj osposobljavanje najčešće provode: vatrogasne postrojbe i škole, tvrtke koje pružaju usluge osposobljavanja zaposlenika te pojedine obrazovne institucije. Navest ću primjer nekih.

3.1 Duplex control j.d.o.o.

Duplex control j.d.o.o. je ugovorni partner Kontrol biro d.o.o. koja je nosilac državnih ovlaštenja i akreditacija za ispitivanja iz područja zaštite na radu, zaštite od požara i zaštite okoliša. Direktor ove tvrtke je Davor Duplančić dipl.ing.stroj., a sjedište se nalazi u Splitu. Osim usluga u vezi zaštite od požara ova tvrtka nudi usluge i iz zaštite na radu te zaštite okoliša. Ukoliko se neka organizacija odluči za korištenje usluga ove tvrtke zajamčeno joj je da će Duplex control j.d.o.o. za nju:

- Izraditi PROCJENU RIZIKA, osnovni dokument Zaštite na radu (dalje u tekstu ZNR) i Zaštite od požara (dalje u tekstu ZOP) u kojoj se opisuju sve vrste radnih mjesta i procjenjuje rizik za sigurnost i zdravlje radnika te predlažu mjere za otklanjanje opasnosti i unapređenje ZNR i ZOP
- Izraditi PLAN I PROGRAM osposobljavanja
- Osposobiti sve radnike za ZNR – zaštitu na radu i rad na siguran način
- Osposobiti sve radnike za ZOP – zaštitu od požara
- Osposobiti jednog radnika za vođenje poslova po pitanju ZNR i ZOP (poslodavac ili ovlaštenik)
- Organizirati osposobljavanje jednog ili više radnika za pružanje prve pomoći na radnom mjestu
- Ispitati i ustanoviti ispravnost Vaše radne opreme (strojevi i postrojenja sa povećanom opasnosti)
- Ispitati faktore radnog okoliša (mikroklima, ventilacija)
- Ispitati električne, plinske i gromobranske instalacije u Vašim prostorima

- Ispitati protupožarne sustave: vatrodojavu, hidrante, sigurnosnu (protupaničnu) rasvjetu...[3].

Što se tiče same usluge zaštite od požara Duplex control j.d.o.o. obavlja ispitivanje sustava za gašenje i dojavu požara te osposobljavanje pučanstva za provedbu preventivnih mjera zaštite od požara, gašenja požara i spašavanja ljudi i imovine ugroženih požarom.

3.2 Anparo d.o.o.

Anparo d.o.o. je tvrtka za savjetovanje i usluge s više od 15 godina iskustva. Ova tvrtka je ovlaštena za poslove zaštite na radu, zaštite od požara te za poslove dezinfekcije, dezinsekcije, deratizacije, zaštite okoliša te civilne zaštite. Također, Anparo d.o.o. je nositelj Bureau Veritas certifikata. Usluge zaštite od požara koje nudi ova tvrtka su:

- Izrada plana zaštite od požara
- Izrada procjene ugroženosti od požara i tehnološke eksplozije
- Izrada elaborata zaštite o požara
- Osposobljavanje radnika za početno gašenje požara
- Ispitivanje i pregled ispravnosti stabilnih sustava, uređaja i instalacija za otkrivanje, dojavu i gašenje požara
- Ispitivanje ispravnosti sustava zaštite od udara groma, munje
- Ispitivanje ispravnosti sigurnosne i protupanične rasvjete
- Ispitivanje ispravnosti tipkala za isključivanje električne energije u slučaju nužde [4].

Neki od klijenata Anparo d.o.o. su: Domino's pizza, Ali kebaba, Afroditia cosmetics, Keindl sport, Europa 92, Kongsberg, Lola ribar i ostali.

3.3 Abeceda zaštite d.o.o.

Abeecda zaštito d.o.o. je tvrtka sa sjedištem u Zagrebu koja nudi usluge iz područja zaštite na radu, zaštite od požara i ispitivanja Ex instalacija i uređaja.

Usluge zaštite od požara koje nudi ova tvrtka su:

- Ispitivanje vatrodojavnog sustava
- Ispitivanje protupožarnih zavjesa
- Ispitivanje gromobranskih instalacija
- Ispitivanje sigurnosne panik rasvjete
- Osposobljavanje za početno gašenje požara
- Ispitivanje električnih instalacija
- Pravilnik o zaštiti od požara
- Stabilni sustav za dojavu požara
- Stabilni sustav za gašenje požara [5].

Neke od organizacija koje su koristile usluge Abeecda zaštita d.o.o. su: HBOR, Nestle, Kik, Petrol, RH Mup, Kplus, Studenac, RedBull, TELE2, Links, Hrvatski telekom, HŽ CARGO, iNovine i ostali.

4 EKSPERIMENTALNI DIO

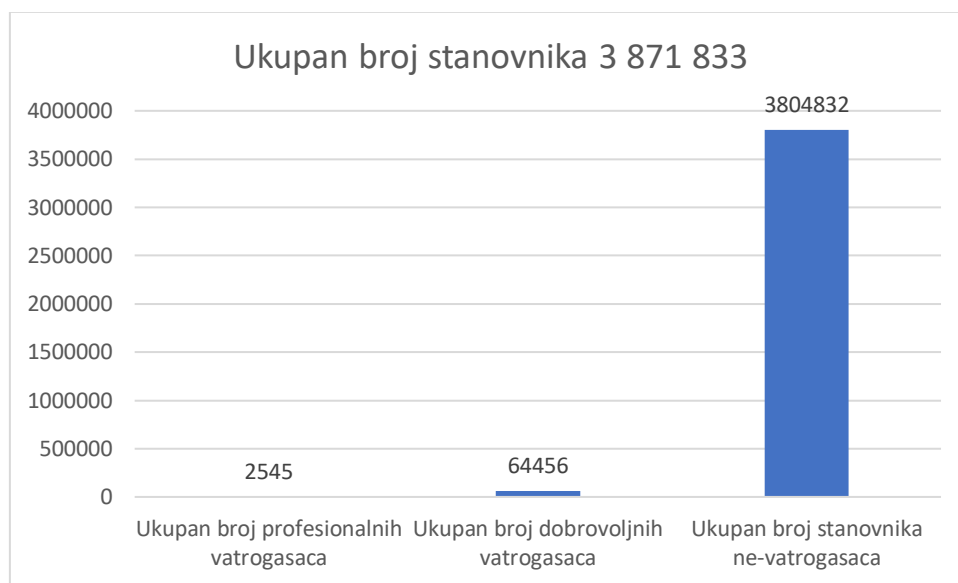
U eksperimentalnom dijelu prikazani su primjeri osposobljavanja odnosno polazne vježbe za djelovanje u slučaju požara koje su provele određene vatrogasne jedinice na području Splitsko-dalmatinske te Dubrovačko-neretvanske županije. Nažalost, odgovore na upite upućene Vatrogasnim postrojbama na prethodno navedenim područjima i izravno Hrvatskoj vatrogasnoj zajednici o provedbi osposobljavanja nisam dobio pa su u nastavku rada prikazana osposobljavanja koja su zapravo preventivna, a ne ona propisana zakonom i Pravilnikom. Preventivna osposobljavanja ne zadovoljavaju satnicu, trajanje, ni program osposobljavanja predviđen Pravilnikom. Unatoč navedenome, važno je napomenuti da i preventivna osposobljavanja mogu biti od značajne koristi u slučaju da fizička osoba započne s gašenjem požara jer tada osposobljenost osobe utječe na širenje ili zaustavljanje požara.

4.1 Istraživanje o provođenju osposobljavanja zaposlenika i pučanstva na području Dubrovačko-neretvanske i Splitsko-dalmatinske županije

Dokumenti zaštite od požara na lokalnoj i područnoj razini uključuju planove zaštite od požara i provedbene planove unapređenja, a odluke o tim planovima donose upravo jedinice lokalne i područne samouprave. Planovi se donose uzimajući u obzir procjenu ugroženosti od požara i mišljenje nadležne policijske uprave. Financijska sredstva za provedbu planova osiguravana su u proračunima [6].

Na regionalnoj razini postoje županijske vatrogasne zajednice (VZŽ), koje okupljaju niže vatrogasne zajednice i postrojbe prema Zakonu o vatrogastvu. Javne vatrogasne postrojbe, dobrovoljna vatrogasna društva, dobrovoljna vatrogasna društva u gospodarstvu i profesionalne vatrogasne postrojbe u gospodarstvu obvezni su udružiti se u vatrogasnu zajednicu općine ili grada, u nekim slučajevima i područja. Na stranici Hrvatske Vatrogasne zajednice navedeno je da na razini lokalne samouprave djeluje 70 javnih vatrogasnih postrojbi 1.845 dobrovoljnih vatrogasnih društava [7].

Prema popisu iz 2021.godine, u Republici Hrvatskoj ima 3.871,833 stanovnika od kojih je 2.545 stanovnika sa zanimanjem profesionalnog vatrogasca, a 64.456 stanovnika su dobrovoljni vatrogasci [7]. Na slici 1 vizualno je prikazan odnos vatrogasaca naspram broja stanovnika pa se može zaključiti da je na 3.871833 stanovnika ipak broj od 2.545 profesionalnih vatrogasaca malen.



Slika 1 Grafički prikaz odnosa vatrogasaca i stanovnika RH [Izrada autora]

Profesionalnih vatrogasaca, u donosu na broj stanovnika, u Hrvatskoj je samo 0.0006 dok je dobrovoljnih 0,017.

U Republici Hrvatskoj Splitsko-dalmatinska i Dubrovačko-neretvanska županija su jedne od županija koje izdvajaju najviše sredstava za zaštitu od požara [8].

Splitsko-dalmatinska županija sastoji se od 39 općina i 16 gradova, a sjedište joj je u Splitu. Općine Splitsko-dalmatinske županije su: Baška Voda, Bol, Brela, Cista Provo, Dicmo – sjedište Kraj, Dugi Rat, Dugopolje, Gradac, Hrvace, Jelsa, Klis, Lećevica, Lokvičići, Lovreć, Marina, Milna, Muć, Nerežišća, Okrug – sjedište Okrug Gornji, Otok, Podbablje – sjedište Drum, Podgora, Podstrana, Postira, Prgomet, Primorski Dolac, Proložac, Pučišća, Runović, Seget – sjedište Seget Donji, Selca, Sućuraj, Sutivan, Šestanovac, Šolta – sjedište Grohote, Tučepi, Zadvarje, Zagvozd, Zmijavci dok se u gradove ubrajaju Hvar, Imotski, Kaštela –

sjedište Kaštel Sućurac, Komiža, Makarska, Omiš, Sinj, Solin, Stari Grad, Split, Supetar, Trilj, Trogir, Vis, Vrgorac i Vrlika [9]. Na području Splitsko-dalmatinske županije, prema podacima iz 2021. godine, postoji 13 vatrogasnih operativnih područja: 1. OP Trogir, 2. OP Kaštela, 3. OP Solin, 4. OP Split, 5. OP Omiš, 6. OP Makarska, 7. OP Sinj, 8. OP Imotski, 9. OP Vrgorac, 10. OP Šolta, 11. OP Brač, 12. OP Hvar i 13. OP Vis [10]. Aktivno je 6 javnih i 50 dobrovoljnih društava.

Dubrovačko-neretvanska županija sastoji se od 5 gradova (Dubrovnik, Korčula, Ploče, Metković, Opuzen) i 17 općina (Blato, Dubrovačko primorje, Janjina, Kula Norinska, Konavle, Lastovo, Lumbarda, Mljet, Orebić, Pojezerje, Slivno, Smokvica, Ston, Trpanj, Vela Luka, Zažablje, Župa dubrovačka) [11]. Na području Dubrovačko-neretvanske županije djeluje 6 JVP i 45 DVD [12].

U nastavku rada navedeni su neki primjeri provedenih pokaznih vježbi u određenim gradovima odnosno općinama Splitsko-dalmatinske te Dubrovačko-neretvanske županije. Najviše vježbi je provedeno u dječjim vrtićima i školama kako bi se najmlađe stanovništvo upoznalo s opasnostima koje donosi požar. Spomenute aktivnosti su više preventivne nego obvezne (propisane zakonom) jer nažalost nema dostupnih podataka o zakonom propisanim provedenim osposobljavanjima. U tablici 1 prikazane su provedene vježbe o kojima je nešto više napisano u nastavku rada.

Tablica 1 Primjeri provedenih vježbi

Izvođač vježbi	Mjesto izvođenja
JVP Dubrovački vatrogasci	Elektrojug Dubrovnik
DVD Korčula	OŠ Petra Kanavelića, Korčula
DVD Metković	Vatrogasni dom DVD-a Metković
JVP Makarska i DVD Makarska	Vrtić Biokovsko zvonce, Dom za starije i nemoćne osobe Makarska
DVD Omiš, DVD Gata	Uprava Studenca, OŠ 1. listopada 1942.
DVD Trilj	Hidroelektrana Đale

DVD Baška Voda, DVD Promajna	Smokvina
JVP Podstrana, DVD Podstrana	Dječji vrtić Mali mornar, Općina Podstrana
DVD Montokuc, DVD Mljet, JVP Mljet	NP Mljet
DVD Šolta	OŠ Grohote

Izvor: Izrada autora

4.2 Grad Dubrovnik

U službenom glasniku Grada Dubrovnika 15. prosinca 2023. godine objavljene su Smjernice za organizaciju i razvoj sustava civilne zaštite na području Grada Dubrovnika 2024. – 2027. godina. Unutar smjernica za svaku godinu ubraja se i sudjelovanje članova Stožera civilne zaštite i ostalih operativnih snaga sustava civilne zaštite Grada u pripremi i realizaciji vježbi prema Planu vježbi civilne zaštite za 2024. godinu [13]. Također, u proračunu Grada Dubrovnika vidljivo je da postoje rashodi za usluge protupožarne zaštite, a za 2024. godinu oni iznose 4.348.618,00 [14]. JVP Dubrovački vatrogasci dužni su sudjelovati u vježbama s obzirom da se pod operativne snage zaštite i spašavanja podrazumijevaju operativne snage vatrogastva. Osim JVP Dubrovački vatrogasci, na području Grada Dubrovnika djeluju i sljedeća dobrovoljna vatrogasna društva: Rijeka dubrovačka, Osojnik, Zaton, Orašac, Koločep, Lopud, Šipan, Suđurađ, Mravinjac i Gornja sela.

4.2.1 Primjer provedene vježbe

Na službenoj stranici JVP-a Dubrovački vatrogasci mogu se pronaći poneki primjeri obavljenih vježbi. Dana 08.10.2021. provedena je vježba spremnosti pri izvanrednom događaju požara u kojoj su zajedno s Dubrovačkim vatrogascima sudjelovali zaposlenici HEP ODS–a Elektrojug Dubrovnik. Navedeno je da je cilj ove vježbe „provjeriti spremnost i komunikaciju radnika Elektrojug Dubrovnik s vanjskim tijelima nadležnim za postupanje u izvanrednim situacijama, provjeru spretnosti radnika da na najbrži i najsigurniji način napuste objekt kako je to

predviđeno u planu evakuacije i spašavanja, provjeru osposobljenosti radnika u rukovanju protupožarnom opremom i pružanju prve pomoći“ [15].

4.3 Grad Korčula

Grad Korčula u suradnji sa stožerom civilne zaštite Grada Korčule i Vatrogasnog zapovjedništva DVD-a Korčula redovno donosi planove koji doprinose poboljšanju zaštite od požara. 2023. godine ova lokalna jedinica donijela je 3 plana u svrhu poboljšanja zaštite od požara: Plan operativne primjene Programa aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara od interesa za Republiku Hrvatsku u 2023. godini na području Grada Korčule, Plan aktivnog uključenja subjekata zaštite od požara za 2023. godinu i Plan ustrojavanja i obavljanja motriteljsko-dojavne službe u provedbi posebnih mjera zaštite od požara u 2023. godini [16]. Za sufinanciranje djelatnosti DVD-a Korčula Grad Korčula je za 2024. godinu izdvojio 131.178,00€ iz svoga proračuna [17].

4.3.1 Primjer provedene vježbe

Na službenoj stranici grada Korčule može se pronaći i primjer provedene vježbe pod nazivom “Požar u OŠ Petra Kanavelića”. Pretpostavka vježbe je bila izbijanje požara u jednoj učionici, a cilj je bio provjeriti spremnost i osposobljenost djelatnika i učenika za gašenje požara, spašavanje povrijeđenih, izvedbu trijaže i pružanje hitne medicinske pomoći, transport i hospitalizaciju povrijeđenih, evakuaciju, zbrinjavanje i potragu za nestalim osobama te pozivanje žurnih službi putem broja 112 [18].

4.4 Grad Metković

Grad Metković svake godine donosi opće akte vezane za zaštitu od požara, kao Plan aktivnog uključivanja svih subjekata zaštite od požara za tekuću godinu, Plan operativne provedbe, Programa aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara od interesa za RH za područje Grada Metkovića. Što se tiče provedbe zaštite od požara Grad Metković redovito surađuje s JVP-om Grada Metkovića,

DVD-om Metković te DVD-om Vid. U proračunu za 2024 godinu planirano je za usluge protupožarne zaštite izdvojiti 968.040,00€ [19].

4.4.1 Primjer provedene vježbe

DVD Metković svake godine održava „Dane otvorenih vrata“ kada poziva sve svoje građane, a posebno djecu da im se pridruže u njihovom vatrogasnom domu. U sklopu „Dana otvorenih vrata“ vatrogasci pokazuju svoju opremu i vozila, vatrogasni dom, te organiziraju edukativne vježbe [20].

4.5 Grad Makarska

Na području Grada Makarske djeluje JVP Makarska te DVD Makarska. U službenom Glasniku (26.glasnik 2023.) objavljeni su načini na koji Grad aktivno sudjeluje u preventivnim mjerama zaštite od požara: čišćenjem protupožarnih puteva, provjerom hidrantske mreže, učlanjivanjem i osposobljavanjem novih članova, učlanjivanjem i radom s vatrogasnom mladeži i pomlatkom, osposobljavanjem članova iz raznih specijalnosti zaštite od požara, nabavkom osobne zaštitne opreme i skupne zaštitne opreme [21]. Objavljen je proračun Grada Makarske za 2024. gdje piše da se za Usluge protupožarne zaštite 2024. godine izdvaja 773.831,90€ [22].

4.5.1 Primjer provedene vježbe

Na Facebook stranici JVP-a Makarska mogu se pronaći objave kojima su zabilježene akcije provedbe vježbi u ustanovama grada Makarske. Na dane 14.11.2023. i 23.11.2023. održane su vježbe evakuacije i gašenja požara u tri jutarnje i popodnevnne skupine vrtića Biokovsko zvonce zajedno s DVD-om Makarska [23]. Osim vježbi u vrtiću, 19.09.2023. održana je vježba evakuacije i gašenja požara u Domu za starije i nemoćne osobe Makarska [23].

4.6 Grad Omiš

Grad Omiš redovito objavljuje Plan zaštite od požara u kojemu su navedene sve bitne informacije o odgovornim vatrogasnim društvima i njihovim obvezama. Za obavljanje vatrogasnih djelovanja na području Grada Omiša odgovorna su sljedeća Dobrovoljna vatrogasna društva: DVD Omiš, DVD Gata i DVD Kučiće. Za usluge protupožarne zaštite u 2024. godini Grad Omiš izdvaja 1.024.200,00€ [24].

4.6.1 Primjer provedene vježbe

Na dan 08.11.2023. godine omiški vatrogasci proveli su vježbu evakuacije i gašenja požara u upravi Studenca [25]. U vježbi su djelatnici Studenca isprobali gašenje simuliranog požara vatrogasnim aparatom kao što je vidljivo na slici 2.

Slika 2 Gašenje simuliranog požara vatrogasnim aparatom



Izvor: <https://www.studenac.hr/novosti/298/zaposlenici-studenca-uspjesno-prosli-vjezbu-evakuaciju-i-gasjenja-pozara>

Primjer provedene vježbe – DVD Gata

DVD Gata provodi vježbe gašenja za djecu školske dobi te su tako 29.04.2023. učenicima osnovne škole 1. listopada 1942. Čišla pokazali vatrogasne prostorije, vozila, opremu i načine pravilnog rukovanja mlazom za gašenje [26].

4.7 Grad Trilj

Na području grada Trilja djeluje DVD Trilj te Grad u 2024. godini izdvaja iz svoga proračuna 139.000,00€ za Usluge protupožarne zaštite [27]. DVD Trilj zadužen je grad Trilj i za 26 naselja i zaseoka na području od 286 km², a također i redovno provodi vježbe za svoje zaposlenike te za ostalo pučanstvo.

4.7.1 Primjer provedene vježbe

08.09.2023. DVD Trilj proveo je vježbu gašenja i spašavanja u hidroelektrani Đale zajedno s djelatnicima HEP-a. Tokom vježbe simuliran je požar otvorenog prostora u blizini elektrane, požar unutarnjeg prostora u radioni, gašenje struje u pogonu te potraga za unesrećenim radnikom [28]. Djelatnici su isprobali gašenje požara s aparatima za početno gašenje i rad s izolacijskim aparatima za spašavanje iz elektrane.

4.8 Baška Voda

Općina Baška Voda sastoji se od 6 mjesta: Baška Voda, Promajna, Bratuš, Krvavica, Bast i Topići, a u sklopu Općine djeluju 2 vatrogasna društva: DVD Baška Voda i DVD Promajna. Proračun za 2024. godinu otkriva da se za Usluge protupožarne zaštite u 2024. godini izdvaja 233.000,00€ [29].

4.8.1 Primjer provedene vježbe

DVD Baška Voda i DVD Promajna tradicionalno održavaju izlet na Smokvinu, a zadnji se održao 22.04.2023. Na izletu djeca zajedno sa svojim roditeljima upoznaju vatrogasce i njihovo zanimanje. U sklopu izleta organizira se vježba gašenja požara u kojem djeca zajedno s vatrogascima isprobavaju mlaznicu, vatrogasnu opremu i slično [30].

4.9 Općina Podstrana

Općina Podstrana obuhvaća 6 naselja: Strožanac, Grljevac, Sveti Martin, Mutogras i Gornja Podstrana. U proračunu Općine Podstrana za 2024. godinu vidljivo je da JVP Podstrana financiraju s 585.300,00€ [31]. Osim JVP Podstrana na području Općine djeluje i DVD koji je financiran s 115.000,00€ iz proračuna [31]. Također, Općina Podstrana izdvaja i dio svog proračuna za uređenje i održavanje protupožarnih puteva.

4.9.1 Primjer provedene vježbe

U ustanovama općine Podstrane održavaju se vježbe na kojima se educiraju građani o požarnim opasnostima. 20.12.2023 održana je vježba u dječjem vrtiću Mali mornar gdje su vatrogasci kroz igru pokazali najmlađima kako se treba ponašati da se izbjegne požar i što raditi ukoliko do požara dođe [32].

28.9.2023 djelatnici u Općini sudjelovali su na vježbi koji su provodili JVP i DVD Podstrana, a cilj vježbe je bio da djelatnici saznaju nešto više o gašenju požara unutarnjeg prostora te evakuaciji unesrećenih osoba [32].

4.10 Općina Mljet

Općini Mljet pripada 20 naselja, a na području Općine Mljet djeluje JVP Mljet, DVD Mljet i DVD Montokuc. Unutar proračuna za 2024. godinu općine Mljet istaknuto je da se za program civilne zaštite i vatrogastva izdvaja 122.900 EUR [33]. U 2023. godini općina Mljet je pružila financijsku potporu DVD-u Mljet i DVD-u Montokuc i to u sljedećim iznosima: Dobrovoljnom vatrogasnom društvu Mljet iz Babinog Polja 4.000,00 EUR, a Dobrovoljnom vatrogasnom društvu Montokuc iz Goveđara 6.000,00 EUR [34].

4.10.1 Primjer provedene vježbe

NP Mljet redovito održava edukativne vježbe za svoje zaposlenike. Dana 19. svibnja 2022. održana je vatrogasna vježba koju su proveli vatrogasci iz DVD-a Montokuc, DVD-a Mljet i JVP-a Mljet. Vježba je obuhvaćala gašenje šumskih požara, ali isproban je i sustav radio veza koji je nužan za komunikaciju prilikom gašenja [35]. Na slici 3 prikazan je način na koji su gasili improvizirani šumski požar.

Slika 3 Gašenje šumskog požara



Izvor: <https://np-mljet.hr/mljet-odrzana-vatrogasna-vjezba-za-pocetak-protupozarne-sezone-2022/>

4.11 Općina Šolta

Općina Šolta sastoji se od 8 naselja, a na području općine djeluje dvd Šolta. Za usluge protupožarne zaštite općine Šolta u proračunu je predviđeno 206.000,00€ za 2024. godinu [36]. Ove godine općina Šolta je pozvala sve zainteresirane da do 02.02. pošalju svoje prijedloge ili komentare kako bi se što kvalitetnije donijela Procjene ugroženosti od požara i tehnoloških eksplozija za područje Općine Šolta i Plana zaštite od požara za područje Općine Šolta.

4.11.1 Primjer provedene vježbe

DVD Šolta je 3. lipnja 2022. proveo vježbu sukladno Planu evakuacije i spašavanja te Planu izvođenja vježbe u osnovnoj školi Grohote. vatrogasci su

školarcima i djelatnicima demonstrirali postupke gašenja požara te su simulirali iznošenje ozlijeđene osobe na nosilima i pružanje prve pomoći [37]. Nakon predavanja i obuke, učenici su imali priliku sami koristiti vatrogasnu mlaznicu, a također su vježbali ulazak i izlazak iz navalnih vozila te pravilno podizanje i spuštanje ozlijeđenih osoba na nosilima.

5 ZAKLJUČAK

Unatoč postojećoj obvezi planiranja i provođenja osposobljavanja pučanstva i zaposlenika za preventivnu zaštitu od požara i gašenje početnih požara koja proizlazi iz članka 16. ZZP, utvrdio sam da odgovarajući pravilnik Glavni vatrogasni zapovjednik još nije donio, sukladno odredbi članka 120. stavka 5. ZV. Nadalje, istraživanjem kod jedinica lokalne samouprave i Hrvatske vatrogasne zajednice nisam utvrdio da bi se osposobljavanja provodila po još uvijek važećem Pravilniku. Citirana odredba je *lex imperfecta*, što znači da ova norma koja predstavlja obvezu ne sadrži sankciju u slučaju nepostupanja po istoj. Unatoč tome, smatram da je važno pridržavati se iste.

Kako bi se osigurala sveobuhvatna zaštita od požara, nužno je provoditi redovite protupožarne vježbe za sve osobe koje borave ili rade na određenom prostoru. To zahtijeva suradnju jedinica lokalne i područne samouprave te pravnih osoba, koje su dužne organizirati osposobljavanje pučanstva. Nositelji izvođenja programa osposobljavanja, kao što su školske ustanove ili pravne osobe, imaju ključnu ulogu u edukaciji stanovništva i radnika.

Postoji nekoliko trgovačkih društava koji pružaju usluge zaštite od požara, poput Duplex control j.d.o.o., Anparo d.o.o. i Abeceda zaštita d.o.o., koje mogu pomoći organizacijama u izradi planova zaštite od požara, osposobljavanju osoblja te provjeri ispravnosti sustava za gašenje i dojavu požara. Ova i slična društva pomažu da svi subjekti budu u skladu s propisima te da provode potrebne preventivne mjere zaštite od požara.

Planovi zaštite od požara i provedbeni planovi unapređenja ključni su instrumenti u osiguravanju sigurnosti. Uprave jedinica lokalne i područne samouprave donose odluke o tim planovima uzimajući u obzir procjenu ugroženosti od požara i mišljenje nadležnih policijskih uprava, a financijska sredstva za provedbu planova osiguravana su u proračunima. Splitsko-dalmatinska i Dubrovačko-neretvanska županija, izdvajaju značajna financijska sredstva za zaštitu od

požara. Primjeri provedenih vježbi u prethodno spomenutim županijama pokazuju kako je bitno podizati svijest o opasnostima koje donose požari, a edukacija stanovništva ključna je za smanjenje rizika.

Na kraju, može se reći da je suradnja lokalnih vlasti, vatrogasnih postrojbi i građana nužna za uspješnu zaštitu od požara i očuvanje sigurnosti.

6 POPIS SLIKA

Slika 1 Grafički prikaz odnosa vatrogasaca i stanovnika RH [Izrada autora].....	9
Slika 2 Gašenje simuliranog požara vatrogasnim aparatom.....	15
Slika 3 Gašenje šumskog požara	18

7 POPIS TABLICA

Tablica 1 Primjeri provedenih vježbi	10
--	----

8 LITERATURA

1. Poslovnik o radu Nacionalnog odbora za preventivnu zaštitu i gašenje požara, https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_11_123_2390.html, pristupljeno 22.05.2024.
2. Pravilnik o programu i načinu osposobljavanja pučanstva za provedbu preventivnih mjera zaštite od požara, gašenje požara i spašavanje ljudi i imovine ugroženih požarom, https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1994_08_61_1103.html, pristupljeno: 01.11.2023.
3. Davor Duplančić: Osposobljavanje radnika za provedbu preventivnih mjera protiv požara, <https://duplex-control.hr/zastita-od-pozara/osposobljavanje-radnika/>, pristupljeno: 05.11.2023.
4. Anparo.hr, <https://anparo.hr/usluge/zastita-od-pozara/osposobljavanje-radnika-za-pocetno-gasenje-pozara/>, pristupljeno: 05.11.2023.
5. Abeceda zaštite, <https://zastita.eu/zastita-od-pozara/osposobljavanje-za-pocetno-gasenje-pozara/>, pristupljeno: 05.11.2023.
6. Zakon o zaštiti od požara 2010-2022, <https://www.zakon.hr/z/349/Zakon-o-za%C5%A1titi-od-po%C5%BEara>, pristupljeno: 05.11.2023.
7. Hrvatska vatrogasna zajednica, <https://hvz.gov.hr/pristup-informacijama/odnosi-s-javnoscu/najcesca-pitanja-i-odgovori/1821>, pristupljeno: 17.11.2023.
8. Župan.hr: Splitsko-dalmatinska županija uvjerljivi rekorder po ulaganju u vatrogastvo – evo koje su još vodeće po izdvajanju u poboljšanje uvjeta njihova rada, <https://zupan.hr/nekategorizirano/splitsko-dalmatinska-zupanija-najvise-ulaze-u-vatrogastvo-evo-koje-su-jos-vodece-po-izdvajanju-u-poboljsanje-uvjeta-njihova-rada/>, pristupljeno: 17.11.2023.
9. Splitsko-dalmatinska županija, <https://www.dalmacija.hr/zupanija/informacije#gradovi-opcine>, pristupljeno: 23.11.2023.

10. Izvješće o stanju zaštite od požara i stanju provedbe godišnjeg provedbenog plana unaprjeđenja zaštite od požara na području Splitsko-dalmatinske županije u 2021. godini s Prijedlogom zaključka o prihvaćanju,
<file:///C:/Users/marin/Downloads/4.%20Izvj%C5%A1%C4%87e%20o%20stanju%20za%C5%A1tite%20od%20po%C5%BEara%20u%202021.pdf>, pristupljeno: 03.12.2023.
11. Dubrovačko-neretvanska županija, <https://www.dnz.hr/> pristupljeno: 05.12.2023.
12. Dubrovnik Press,
<https://www.dubrovnikpress.hr/impressum/tag/vatrogasna%20zajednica.html> pristupljeno: 05.12.2023.
13. Grad Dubrovnik, <https://www.dubrovnik.hr/> pristupljeno: 05.12.2023.
14. Nacrt prijedloga proračuna Grada Dubrovnika za 2024. sa projekcijama za 2025. i 2026. godinu, <https://www.dubrovnik.hr/vijesti/nacrt-prijedloga-proracuna-grada-dubrovnika-za-2024-sa-projekcijama-za-2025-i-2026-godinu-17476> pristupljeno: 05.12.2023.
15. Dubrovački vatrogasci: Vježba spremnosti u slučaju požara,
<https://www.dubrovački-vatrogasci.hr/intervencije/47-vjezba-spremnosti-u-slucaju-pozara> pristupljeno: 05.12.2023.
16. Grad Korčula, <https://www.korcula.hr/> pristupljeno: 11.12.2023.
17. Proračun Grada Korčule za 2024. i projekcije Proračuna za 2025. i 2026. godinu, <https://www.korcula.hr/kategorija/dokumenti/proracun/> pristupljeno: 11.12.2023.
18. Dubrovački vjesnik: Uspješna vježba u Korčuli,
<https://www.korcula.hr/uspjesna-vjezba-u-korculi/> pristupljeno: 11.12.2023.
19. Proračun Grada Metkovića za 2024. godinu i projekcije za 2025. i 2026. godinu, <https://grad-metkovic.hr/2023/12/22/proracun-grada-metkovica-za-2024-godinu-i-projekcija-za-2025-i-2026-godinu/> pristupljeno: 27.12.2023.

20. Dvd Metković Facebook, <https://web.facebook.com/people/Dvd-Metkovi%C4%87/100064805675940/> pristupljeno: 19.12.2023.
21. E-glasnik grada Makarske, <https://makarska.hr/e-glasnik/2023> pristupljeno: 19.12.2023.
22. Proračun grada Makarske 2024-2026, <https://makarska.hr/proracun> pristupljeno: 19.12.2023.
23. Javna vatrogasna postrojba grada Makarske Facebook, https://web.facebook.com/p/Javna-vatrogasna-postrojba-grada-Makarske-100083041465283/?_rdc=1&_rdr pristupljeno: 07.01.2024.
24. Prijedlog Proračuna Grada Omiša za 2024 godinu sa projekcijama za 2025 i 2026 godinu, <https://omis.hr/gradska-uprava/upravna-tijela/ured-gradonacelnika/proracun-lista/proracun-2024/> pristupljeno: 07.01.2024.
25. Studenac.hr: Vježba evakuacije i gašenja požara, <https://www.studenac.hr/novosti/298/zaposlenici-studenca-uspjesno-prosli-vjezbu-evakuaciju-i-gasenja-pozara> pristupljeno: 07.01.2024.
26. Vatrogasci Gata Facebook, https://web.facebook.com/vatrogasci.gata/?locale=hr_HR&_rdc=1&_rdr pristupljeno: 07.01.2024.
27. Proračun Grada Trilja za 2024. godinu, <https://proracun.hr/proracuni.php?kid=15> pristupljeno: 14.01.2024.
28. Vatrogasci DVD Trilj Facebook, https://web.facebook.com/p/Vatrogasci-DVD-Trilj-100064732781484/?_rdc=1&_rdr pristupljeno: 14.01.2024.
29. Proračun Općine Baška Voda za 2024. godinu, <https://proracun.hr/proracuni.php?kid=26> pristupljeno: 14.01.2024.
30. Vatrogasci Baska Voda Facebook, https://web.facebook.com/vatrogasci.baskavoda/?locale=hr_HR&_rdc=1&_rdr pristupljeno: 14.01.2024.
31. Proračun Općine Podstrana za 2024. i projekcija za 2025. i 2026. godinu, <https://www.podstrana.hr/uprava/opcinski-proracun/> pristupljeno: 21.01.2024.
32. JVP Podstrana Facebook, <https://www.facebook.com/JVPPODSTRANA/> pristupljeno: 21.01.2024.

33. Proračun Općine Mljet za 2024. godinu, <https://opcinamljet.com.hr/wp-content/uploads/2024/01/Proracun-Opcline-Mljet-za-2024.-godinu-u-malom-PUM.pdf> pristupljeno: 21.01.2024.
34. Općina Mljet: Odluka potpora DVD-ovima za 2022. godinu Odluka potpora DVD-ovima za 2023. godinu, https://opcinamljet.com.hr/opcinski_nacelnik/odluka-o-redovnoj-potpori-dvd-u-mljet-i-dvd-u-montokuc-za-2023-godinu/ pristupljeno: 21.01.2024.
35. Diana Dabelić: Vatrogasna vježba u NP Mljet, <https://np-mljet.hr/vatrogasna-vjezba-u-np-mljet/> pristupljeno: 21.01.2024.
36. Proračun Općine Šolta za 2024.-2026 godinu, <https://www.solta.hr/proracun-opcine-solta-za-2024-godinu.artDQRj.php> pristupljeno: 21.01.2024.
37. Maja Blagaić: Vatrogasna vježba i vježba pružanja prve pomoći ozlijeđenima, http://os-grohote-solta.skole.hr/?news_id=2166 pristupljeno: 21.01.2024.